

פניני באר בשדה שושני השדה מתוך התבוננות בפסוקי פרשת ויגש

לימוד עצום, נפלא ונורא, בכל הקשור להשכנת ה'שלום' בינינו, וב"לדון לכף זכות" את כל הסובבים אותנו, בכל עת ובכל מצב, אפשר ללמוד מחלק גדול של ענייני ופסוקי פרשת השבוע!!

וצריך לעשות כל מאמץ להצליח להמשיך את סגולת ה'שלום' של אור ימי החנוכה, שזה עתה זכינו להם...

האורות של ה**בשלו"ם** של השע"ח נהורין של או"ר פנ"י א"ל של החשמ"ל של המלבו"ש... שנמשך על ידי אורות החנוכה, שזכינו, כאמור, לאורותיהם זה עתה... צריכים להאיר בנו לכל ימות השנה לעבוד הרבה מאוד על עצמינו להיות עם "עין טובה", ועם כוח של "לדון לכף זכות", גם כאשר על פניו נראים לנו הדברים כברורים וחלוטים לצד השלילי!!

בדרך כלל, בגלל כוח הבחירה של הברירות והוודאות שבתוכנו, הננו נוטים בדרך כלל לבחור ולהחליט את ההחלטות שלנו על סמך נטיית הלב לכיוון השלילי... שנראית לנו בדרך כלל בצורה 'ברורה' ו'החלטית'... ויוצא מזה בדרך כלל הרבה מאוד מריבויות וסכסוכים ומחלוקות, בפרט בכל הקשור בעניינים שבין אדם לחברו ובין איש לאשתו ובין ההורים עם בניהם, וכל כדומה לזה.

מתוך הרעיונות דלהלן נוכל להתעורר, ולקחת מוסר טוב לעצמינו, לא להחליט את ההחלטות שלנו בכזה 'ברירות' ובכזה 'ודאות'!! רק תמיד לתת מקום עדיין לספק, בכל הנוגע לקשר שלנו עם הזולת כלפינו!! ובכך נרוויח שנמנע, בעזרתו יתברך שמו, מעצמנו הרבה מאוד מחלוקות מיותרים!!

* * *

בפרשת השבוע – פרשת ויגש – מספרת לנו התורה:

'ולא יכול יוסף להתאפק!! ויקרא הוציאו כל איש מעלי!! העוד אבי חי!! מהרו ועלו אל אבי!! רדה אלי אל תעמוד!! ומהרתם והורדתם את אבי הנה' (מה' א'-יג')

נתבונן היטב בסיפור ההתגלות של יוסף לאחיו, ונראה שהרבה תמיהות ותהיות מתעוררות בקריאת פסוקים הללו...

מה קרה פתאום שיוסף כבר לא יכול להתאפק?

הרי עד עתה, כך נראה לנו לפחות מהסיפורים שהתורה מספרת לנו בכל פרשת מקץ, שהיה לו, לכאורה, ליוסף, את כל הזמן שבעולם?!

בפעם הראשונה כאשר יוסף נפגש עם אחיו, מספרת לנו התורה, שהוא בתחילה שם במעצר ובכלא את כל האחים למשך ג' ימים!! ואחר כך כאשר הוא כבר משחרר את כל האחים הוא משאיר עדיין לתקופה ממושכת את שמעון במעצר!! ולקראת סוף פרשת מקץ, מספרת לנו התורה שהוא גם רוצה לעצור את בנימין באמצעות סיפור גניבת הגביע!!

מה כל כך, אם כן, הצליח כעת, יהודה, בדברו עם יוסף, לשנות בבת אחת את דעתו, עד שמאותו רגע ואילך 'ולא יכול יוסף להתאפק'!! 'מהרו ועלו את אבי'!!

וגם שאלתו 'העוד אבי חי' – לא מובנת? וכי לא היה יודע עד עכשיו שהוא חי?!! הרי בכל פרטי הסיפורים מספרים האחים ליוסף על אביהם הזקן שחי בארץ ישראל? מה קרה כאן פתאום שהוא מתעורר לשאול שוב 'העוד אבי חי?!!'

ובכלל, קשה מאוד להבין את הנהגתו של יוסף, בכל אותן השנים הארוכות שהוא כבר נעשה שליט בארץ מצרים. מה קרה ליוסף צדיקא, ילד הזקונים, שאינו עושה שום מאמץ והשתדלות להודיע לאבא שהוא חי וקיים במצרים?!! ... מילא בשנותיו הראשונות, כעבד וכאסיר, נו, אולי לא היה לו את האפשרויות לעשות זאת, אבל בתור מלך, למה הוא לא שולח מיד מכתב?!! (ואם עדיין לא אסרו אז את הכלים הטכנולוגיים: שישלח לפחות איזה "סמס"!! שישלח מיד איזה שהיא הודעה ב"בלאק-ברי"!! ב"אייפון"!! ב"סמרט-פון"!! דרך ה"אימייל"!! דרך ה"וואטסאפ" - מה קרה ליוסף?!!)

הרמב"ן אכן אומר: שלולא מחשבתו של יוסף, שצריך היה להמתין בכדי שיתקיימו חלומותיו - היה חוטא יוסף חטא גדול בעניין זה!! ועיין גם בעניין זה באריכות בדברי ה'**אור החיים**' הקדוש.

תשובה נפלאה לכל התמיהות הללו, הניחו משמים מקום להתגדר, לבעל ההגהות על הירושלמי (הרב ר' **שמואל שרגא פייגענזאהן**) כפי שהובאו דבריו בדף החלק שנשאר לו בשעת הדפוס עיי"ש (בירושלמי ברכות בסוף ההגהות וההשמטות שלאחר מסכת ברכות).

ותמצית הדברים:

יוסף לא היה יכול להבין, למה אביו שלח אותו לראות "את שלום אחיו בשכם ברעיית הצאן"!! הלא הוא יודע שהאחים שונאים אותו 'ולא יכלו דברו לשלום', למה א"כ הוא שולח אותו אליהם? למקום סכנה כל כך, כפי שאכן מתברר מה עוללו לו?!!...

יוסף גם לא הבין, איך זה שהאחים לא לוקחים בחשבון את צערו של אבא? נכון, הם שונאים אותי, אבל עד כדי כך שהם מוכנים למכור אותו לעבד גם על חשבון צער של אבא?

מתוך כל זה היה 'ברור' לו ליוסף, שאין זה, אלא 'תרגיל של אבא'... שהרי אביו כבר גם 'גער בו' על חלומותיו!! וכבר הוכיח אותו על גאוותו ורום לבבו מול אחיו: 'הבוא נבוא אני ואמך ואחיך להשתחוות לך ארצה'!!? ולכן, היה 'ברור' לו ליוסף, שאבא, כנראה, החליט שהגיע הזמן 'לחנך' אותו אחת ולתמיד... וגם בכדי שלא יקלקל לו את אווירת האחוה המשפחתית באמצעות גאוותו שברצונו להשתרר ולתפוס לעצמו את כס האדמורו"ת... ולכן, הגיע יוסף למסקנא שאבא בוודאי הגיע

להחלטה שחייבים למכור אותו לעבד מושפל, עד שיבוא היום וישלח את אחיו לשחררו ולהחזירו לחיק משפחתו!!

יוסף הבין את המסר והתנהג בהתאם, קיבל עליו את הדין, והמתין!! מתי כבר יבוא אחיי, בשליחותו של אבא, לשחררני, לחפשני!!

ודאי, אם כן, שברגע שיוסף זוכה ונעשה שליט בארץ מצרים כפי שאכן ניבאו לו חלומותיו, הרי שבוודאי במצב זה אינו יכול בשום אופן, לפי מחשבתו והשקפתו זאת, לשלוח לו מכתב לאבא ולהודיעו שהוא חי וקיים, ועוד כמלך, במצרים. הרי זה ממש כמי שבא 'לקנטר' וכ'לועג לרש' כאומר: נו, מי צדק אני או אתה?!!

יוסף, אם כן, ממתין... וכשהאחים כבר מגיעים, היה לו 'ברור' שהנה באה הישועה... הם הרי ודאי באים בשליחות אבא לחפשני לשחררני!! אבל מתברר לו שלא כך הם פני הדברים...

כן, נכון, לפי כמה ממדרשי חז"ל מתבאר שהם מוכנים גם למצב זה, שאם ימצאוהו ישחררוהו!! אבל מטרת בואם זה רק לשבר בר ואוכל!!

יוסף, בכל אורך הזמן הזה, הוא מנסה כל מיני טעדיק להמשיך את הקשר עם האחים, הוא משאיר את שמעון על מנת שזה יגרום להם לחזור שוב למצרים... הוא גם מבקש להביא את בנימין.. הוא עושה טריקים עם הגביע על מנת להשאיר את בנימין!! והכל מתוך מטרה ברורה: נו, מתי תתעוררו כבר לחפש את אחיכם?!! למה אבא לא מטיל עליכם את השליחות הזאת?!!

וכאשר הוא משאיר את שמעון במאסר הוא אכן מתחיל כבר גם לשמוע את האחים בוכים: 'אבל אשמים אנחנו בהתחננו אלינו ולא שמענו'... אבל הוא עדיין לא שומע מהם שאבא מצוה עליהם לשלוח שליחים בכדי לחפשו ולשחררו!!

כל זה נמשך ונמשך עד... עד שהתבררה לו פתאום, בתוך דבריו של יהודה, שהוא טעה טעות גדולה ומרה!!

כי אחרי סיפור ה'גביע' עם בנימין, יהודה ניגש אליו ואומר לו: דע לך! אחי הצעיר בנימין לא נשאר אצלך בשום פנים ואופן, ויהי מה... כי הרי אני ערב על הנער, כי אבא אמר לי: שניים ילדה לי אשתי והאחד יצא ונטרף ונאבד!!!...

יוסף שומע, כאן לראשונה... ואינו מאמין!! הוא שומע כאן לראשונה, מכל פגישותיו עם האחים, שאביו יעקב חי כל אותם השנים עם ידיעה והרגשה שבנו יוסף נטרף על ידי חיה... "חיה רעה אכלתהו"...

מה? – נזעק יוסף בתוך תוכו וזה גורם לו טלטלה עזה בנפשו – מה? אבא כלל לא יודע שאני נמכרתי לעבד?!!! אבא כלל לא היה מודע לכל המהלך הזה?!!!

אני הרי הייתי משוכנע, במיליון אחוז, שיש כאן מהלך מכוון מצד אבא!!

אוי ואבוי!!!

'ולא יכול ליוסף להתאפק עוד ויבקש להוציא כל איש מעליו'!!

הוא פורץ בבכי מר!!

מה?!! איך טעיתי במחשבותי?!!

וואי! איך בכלל הצליח אבא להמשיך את חייו עד הנה במחשבה שאני כבר נטרפתי!!

'העוד אבי חי?!! איך הוא הצליח לשרוד, להחזיק מעמד, עם המחשבה הזאת?!!
'מהרו ועלו אל אבי'!!

מאותו רגע אין זמן יותר!! התבררה הטעות, וצריך לפעול מהר, ועכשיו!!

* * *

אוי אוי, חברים וידידים, כמה צריך ללמוד מכאן, בכל הקשור לסכסוכים ומחלוקות, מריבויות ואי הבנות, שמתעוררים חדשים לבקרים בין אדם לחברו, בין איש לאשתו, בין הורים לצאצאיהם, בין כלה וחמותה חתן וחמיו...!!

כמה צריך ללמוד מכל זה: לא להגיע 'להחלטות ברורות'... לא להסתובב עם 'הרגשה של ודאיות'... גם כאשר הכל נראה כמעט 'ודאי' שיש כאן הליך מכוון!!

כמה יסודות ב'שלום-בית' וריחוק ממחלוקת יש כאן!!

כמה צריך להיות זהיר לא להחליט שום 'החלטות ודאיות' על סמך זה: אשתי הרי אמרה!! אשתי הרי עשתה ככה וככה!! בעלי הרי אמר לי מפורש!! השותף הרי עשה כך וכך ואמר כך וכך!! בני/בתי הרי אמרו והרי עשו והרי דיברו!!

לא ולא!! ושוב פעם לא!!!

אל תחליט שום החלטה 'באופן הוודאי והמוחלט'... גם כאשר נדמה לך שברור לך שאתה צודק במאת האחוזים – השאר בכל פעם איזשהו מקום של ספק, סימן שאלה, באופן שתוכל עדיין להקשיב לשני, ולהאזין לו, ולברר, אולי ואולי באמת יש כאן מחשבה אחרת, דרך אחרת!!

כי הרי כמה היה אפשר, אולי, להציל את המצב, ולשנותו, אם יוסף לא היה מחליט בוודאות את ההחלטה הזאת במחשבתו!!

זה המסר מהסיפור האיום הזה!!

זה המסר היוצא לנו מהאורות של תיקן המחלוקת בכוח האורות הגדולים של ימי החנוכה שנכנס זה עתה בתוכנו!!

ויהי רצון שנזכה להפנים את האור הגדול הזה בתוכנו, ובכוח זה יושפע עלינו אור של שלום שלוה אהבה ואחוה ורעות, בכל הרבדים של בין אדם לחברו, ובכוח זה יתעורר עלינו גם רחמי שמים מרובים לעשות שלום ושלוה אהבה ואחוה ורעות, גם בינינו לבין בוראנו – "ולא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה אל השלום"!!